

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Procesul

Românilor gr. or. contra Grecilor din Budapesta pentru biserică.

Textul acțiunii înaintate la tribunalul regesc din Budapesta din partea Românilor, în frunte cu domnii *Alexandru Mocsonyi, Dr. Iosif Gall, Vincențiu Babeș, George Ioanovici, George Szorb, Avr. Berlogia, Andreiu Onaciu, etc.* etc. reprezentați prin dl avocat *Dr. Emil Babeș*, contra parohiei „greco-valache” resp. după numirea mai nouă: „greco și macedo-valache” pentru restituirea Românilor în drepturile avute — ar fi după ziarele din Budapesta următorul:

„Credincioșii de relig' a greco-orientală, de naționalitate parte Greci parte Valachi (Români), așezați din vremuri vechi în Capitală, la finea secolului al optsprezecelea s'au însoțit în scopul, ca să înființeze în capitală cu puteri și mijloce comune, o comună bisericescă ortodoxă, respective să ridice o biserică.

Intru realizarea acestui scop, deja în 1788 credincioșii ortodoxi de ambele națiuni, respective limbi, s'au deosebit, ca regind ca legăturile avute până atunci cu comuna bisericescă sârbă din Budapesta, să-și fondeze o biserică separată și independentă cu limba proprie.

Biserica s'ădită pe piața *Pest*, în corul catedralei „*Sveti Petru*” și „*Salam*” și s'înființată în Ianuarie 1801, s'a transformat pe numele „Biserica ortodoxă greco-valachă” („*görg-oláh égyház*”) care înregistrare a dreptului de proprietate susă și astăzi nealterată, ear autoritatea politică a luat act de zidirea bisericii și a aprobat înființarea parohiei „*Greco-valachica communitas pestiensis*”. S'a hotărât și aceea, ca în biserică acăsta serviciul divin să se facă alternativ în limba greacă și cea română, respective folosirea limbii române atât în biserică cât și în școlă s'a dispus de la locurile preamalte.

Documentele referitoare la aceste dispozițiuni sunt depuse în arhivul capitalei.

Credincioșii ortodoxi de origine din Grecia însă, deja de la începutul secolului al nouăsprezecelea tot într'acolo nisuiau, ca să-și asigure stăpânire exclusivă asupra comunei bisericesti, cu eschiderea membrilor români.

Astfel în sinodul parochial din anul 1888, care avea daterința să-și mearse necesare pentru îndeplinirea postului vacant de paroch român, Grecii au decis cu majoritate de voturi, contra protestului membrilor români ai comunei bisericesti, introducerea unui sistem de tot nou, care în două direcțiuni se abătea de la statutul existent și de la praxa observată până atunci.

Descendenților legali ai membrilor români ai comunei bisericesti li-au denegat primirea în comuna bisericescă.

Credincioșii de naționalitate română au înaintat recurs contra acestei hotărâri, și după-ce nu și-au ajuns scopul la ministerul cultelor, în 10 Martie 1900 s'au prezentat în deputație înaintea Regelui, ca în persocră să-și înainteze cererea pentru vindecarea gravaminelor. Dar' nici acăsta cerere nu și-a ajuns scopul, pentru-că preamalta rezoluție a denegat ștergerea gravaminelor credincioșilor români pe cale administrativă.

Credincioșii greci, după-ce cu procedura amintită și-au asigurat majoritate în comitet, contra tuturor protestelor minorității române, cu intențiune au întrelăsat întregirea comunității cu membri români, respective au denegat primirea lor, și astfel s'au făcut sin-

guri stăpâni și pe conducerea afacerilor bisericesti și pe administrarea considerabilei averi a bisericii.

Resultatul firesc al acestei proceduri a fost, că numărul membrilor români a scăzut din an în an, astfel, că față cu proporția din 1820, când numărul membrilor români era de 86, egal cu al Grecilor, în 1888 acest număr se redusese la 9. Din acestia murind deja 6 înși, astăzi minoritatea sinodului e reprezentată numai prin 3 membri de naționalitate română, și anume prin *Alex. Mocsonyi, Zeno Mocsonyi* (deja și acesta mort. Red.) și *Vincențiu Babeș*.

Dar' după-ce au desființat posturile de preot, învățător și cantor român, și au eliminat liturgia română din biserică, au creat o astfel de situațiune forțată, în care o parte considerabilă a credincioșilor români, cari locuiesc în Budapesta, ne mai putându-și găsi mulțămirea recerînțelor religioze în vechea biserică, au fost necesități, ca și până când coreligionarii lor eschiși în modul arătat vor deveni restituiți în drepturile câștigate, să se îngrijescă de alt asil, și astfel mare parte a acelor cari au fost împedeți de a intra în școlile vechei comunei bisericesti, suținându-și dreptul la parochia veche, înainte ca câțiva ani s'au constituit într'o parochie nouă greco-orientală română și și-au înființat aici în Budapesta o capelă interimară, în care li-a s'ăvârșește serviciul divin în limba maternă.

Dacă considerând, că rezolvirea acestor chestiuni de litigiu, ivite în sinodul bisericii nu s'au putut face pe cale administrativă, comunitatea Românilor gr. or. din Budapesta recurge la calea judecătorească, și considerând că parochia din cestiune aparține jurisdicțiunii patriarhului sârbesc din Carloveș și nemijlocit a episcopului gr. or. sârbesc din Buda, în scopul rezolvirii legale a chestiunilor din proces, cere ca și capii bisericii să fie trași în judecată.

Drept aceea vă rugăm, ca pentru pertractarea acestei cauze să binevoiți a deșge un termen în procuratura tribunalului și a cita pe *Dr. Petru Agorászto*, jude la tabla reg., locuitor în Budapesta, ca pe episcopul primar, respective presidentul și reprezentantul legal al comunei bisericesti greco-valache, respective după numirea mai nouă *greco și macedo-valache*, pe *Ilustritatea Sa* dl episcop gr. or. din Buda *Lucian Bogdanovics*, ca pe episcopul și reprezentantul diocesei interesate, și pe arhiepiscopul și metropolitul gr. or. și patriarhul sârbesc *George Brankovics*, locuitoriu în Carloveș, ca pe capul și reprezentantul metropoliei gr. or. sârbești, ear' după pertractarea cauzei

Vă rugăm a enunța prin sentință:

„Că comuna bisericescă greco-valachă din Budapesta, care acuma se numește pe sine „*grecescă și macedovalachă*” constituie comună bisericescă mixtă, în care toate îndreptățile de cari se bucură comuna bisericescă deopotrivă compat tuturor cetățenilor ungari: Greci și Români domiciliați stabil în Budapesta și descendenților legali ai acelora, fără considerare dacă aceia sunt de proviniență din Macedonia sau ba.”

„Că în puterea acelei comunități de drept, la comuna bisericescă și la toate drepturile de cari se bucură acăsta comună bisericescă, sunt părtași egal îndreptățiți, fără privire la proveniență, toți acei indivizi gr. or. de naționalitate română, cari sunt descendenți de ai membrilor ei, atât ai celor cari sunt în viață cât și de ai celor răposați.”

„Părtași egal îndreptățiți ai acestor drepturi sunt mai departe, nu numai cei de proveniență din Macedonia, ci fără conside-

rare la proveniență, toți acei cetățeni ungari de naționalitate și religionea amintită, cari locuiesc permanent în Budapesta, dacă cer ca să fie primiți în sinodul comunei bisericesti.”

„Că întreaga avere a acestei comunei bisericesti, cu exceperea acelor fundațiuni cari sunt făcute exclusiv pentru una sau pentru cealaltă naționalitate, — cu deosebire realitățile cuprinse în estrasul funduar, accesoriile și venitele acelora, constituie proprietatea și posesiunea comună a credincioșilor gr. or. de naționalitate Greci și Români din Budapesta, de care avere acești doi factori egal îndreptățiți sunt competenți în proporțiune egală a dispune împreună în mod legal.”

Dacă acesta este întreg textul acțiunii înaintate la tribunal, atunci după părerea mea nu este exploatat deajuns un moment decisiv din viața parohiei mixte greco-române din Budapesta, moment la care cred că se referesc cuvintele din expusul acțiunii: „*respectiv folosirea limbii române atât în biserică cât și în școlă confesională s'a dispus de la locurile preamalte*.”

E drept, că eu n'am văzut documentele originale privitoare la întemeierea parohiei din cestiune, și admit posibilitatea, că informațiunile mele se nu fie într'u toate în consonanță cu documentele, dar' țin totuși că sunt bine informat, din isvor sigur despre luptele purtate de Români din Budapesta cu Grecii pentru introducerea limbii române în biserică și școlă și a parității în parochia din cestiune.

Am avut iericirea să petrec din Martie 1857 până la finea lui Februarie 1862 — când am obținut diploma de avocat — în cancelaria advocațională a fericitului *Emanuil Gozdsu* în calitate de cancelist. N'am fost tractat însă ca un simplu cancelist, care n'are decât să-și observe orele de cancelarie și să-și ridice plata, ci aveam favorul să merg la cancelarie numai când nu eram ocupat la universitate ca student în drepturi, dar' nici eu nu țineam cont de orele obicnuite de cancelarie, ci când cerea trebuința stam la lucru chiar nopți întregi, și astfel eram tractat cu totă încrederea și iubirea, ca un membru de familie.

Gozdsu de-și nu era macedo-român, era presidentul parohiei din cestiune. Soția lui, mama ocrotitoare a tinerimei române de pe acele timpuri, era macedo-română din familia *Pometa* înrudită cu familiile de frunte macedo-române, și ținea casă deschisă atât pentru tineretul român cât și pentru numeroșii amici, într'o cari erau cele mai deapropo rude ale metropolitului *Șaguna* (amic intim al lui *Gozdsu*) cum erau nepoții lui: frații *Grabovszki* și verii lui frații *Mutovszki* etc. etc.

În societatea acăsta adese-ori se vorbea despre luptele Românilor cu Grecii pentru limbă și paritate.

Pe scurt istoria acelor lupte este următoarea:

La câțiva ani după înființarea parohiei greco-române, Români, ale căror neveste spre lauda lor fie zis numai limba macedo-română o vorbeau, au voit să-și aducă din Macedonia un duhovnic, care să le potă spovedi nevestele.

Grecii, șovinisti și falși din fire, atunci ca și astăzi — nu s'au învoit,

deși cei mai de frunte și cei mai mulți din membrii parohiei erau români, fără de cari grandioasa biserică și casele ei de chirie în veci nu s'ar fi făcut. Să se știe, că însuși *Sina* în Pesta aparținea la parochia română, fiind macedo-român.

Români, într'o cari cel mai resboinic era *Vreta*, fratele metropolitului de mai târziu *Șaguna*, indignați de îndărătnicia Grecilor, li-au zis:

„Ce? Voi nu vreți, ca noi să procurăm mângâiere sufletescă în familiile noastre, instituind un duhovnic, care pricepând limba nevestelor și copiilor nostri să-și potă pregăti pentru sfânta cuminecătură? Bine! Nu vom aduce duhovnic macedo-român, ci vom aduce preot român din țera unghurască, care să ne servescă întreaga slujbă bisericescă în limba română! Afară cu voi!”

Și i-au dat afară din biserică și din parochie.

Grecii scoși din biserică și-au instalat o capelă în un hotel de a doua mână, după împrejurările de atunci, în „*Fejérház*”. — Astăzi nu mai există, l'a espropriat orașul și a făcut pe acel teritoriu o stradă nouă, continuarea străzii „*Bécsi*” până la „*Szervita*”-ter.

Români au adus un preot din Banaț, pe eruditul *Theodori* (*Theodorovics*) învățătoru și cantor românesc și au introdus limba română în biserică.

Grecii au intentat proces contra Românilor înaintea autorităților politice, pentru a se introduce în firma comunei bisericesti, care era „*Griechisch-valachische Kirchengemeinde*” cuvântul „und” adevărat să se numescă în viitoriu „*Griechisch und valachische Kirchengemeinde*”, ceea-ce involva, ca din o parochie să se facă două, una grecescă și una română.

Procesul pentru acest „und” a durat 25 ani și s'a terminat cu o împăciuire, în care s'au regulat în detail drepturile ambelor naționalități pentru totdeauna astfel, ca acelea să se observe în toți vecii, ori vor fi în parochie credincioși de ambe limbi ori ba.

În sensul acestei împăciuirii:

Numele comunei bisericesti a rămas cel vechiu.

Comuna s'a declarat autonomă cu statute proprii, sub jurisdicțiunea eparchiei ortodoxe sârbești din Buda.

Reprezentanța (sinodul) comunei stă din 24 membri, 12 Greci și 12 Români, aleși din sinodul tuturor credincioșilor greci și români ai parohiei. Comitetul parohiei din 6 greci și 6 români, cari își aleg president.

Epitropia stă din 2 persoane: 1 episcop primar și 1 secundar, alternativ, când primarul e român, celalalt are să fie grec, ear' după încheierea periodului vine primarul grec și celalalt român.

Pentru totdeauna se instituie doi preoți, doi învățători și doi cantori, câte unul grec, celalalt român.

Pe acestia îi alege reprezentanța (sinodul) în urma concursului.

Limba serviciului divin are să fie alternativ cu săptămâna. O săptămână grecescă, cealaltă română.

Aceste stipulațiuni au să se observe în veci, ori vor fi credincioși de ambele limbi ori ba.

În faptă deci s'a constituit o parochie mixtă greco-română cu doi preoți

etc. fără ca să se fi condiționat, ca membrii români să fie numai macedo-români, ear' limba liturgică din capul locului s'a introdus cea română și nu macedo-română, carea atunci nici nu esista ca limbă liturgică.

Precum am arătat mai sus, cu privire la Români din capul locului nu s'a făcut deosebire de proveniență. Funcționarii bisericești toți au fost Români de aici.

În comuna bisericească de la început chiar s'au bîrmit și Români nemacedoneni.

Dintre cei vechi pe cari i-am cunoscut eu, nu erau macedoneni de origine Gozdu, care era presidentul comunei bisericești, nu era Stupa, care era episcop primar, nu era Musteț, succesiv s'au mai primit septemvirul Teodor Serb, S. Popovici, Babeș, Pușcariu etc. etc.

Și până când a trăit Gozdu și Stupa nici nu s'a ocupat nime cu ideea ca să eschidă din comuna bisericească pe descendenții membrilor și pe alți Români cari au cerut să fie primiți.

Numai după mărtașă majorității Românilor cu autoritate covârșitoare în parohie, cum a fost: Gozdu, Grabovszki, Stupa, Mano, frații Mutovszki etc., au venit Grecii la ideea ca să scotă pe Români și limba lor din parohie prin mijloace perfide, dovedind că sunt vrednici urmași ai străbunilor lor, cari s'au învrednicit de stabilirea vechiului proverb: „graeca fides nulla fides“.

Rog pe dl avocat Babeș, ca să caute după documentul amintit, care trebuie să se găsească în arhiva fostă a Locotenentului din Buda de pe acele vremuri, pôte și la oraș, sigur însă și la episcopia din Buda, și dacă acela este textul lui, care după informațiunii primite în familia lui Gozdu l'am schițat mai sus, să se folosescă de el în proces, pentru-că pe acela s'au întemeiat drepturile Românilor, pentru a căror revindicare s'a intentat procesul, ear' dispozițiunile aceluia nu se pot altera prin majorități naționale de ocaziune.

Parteniu Cosma.

Cronică pedagogică.

(Fine.)

f.

Oprea într'o zi s'a dus la vecinul său George pentru o treabă ore-care. Cu el deodată a intrat în casă și cânele lui, de care era nedespărțit.

În casă cânele a dat cu ochii de pisică. După cum știți, cânele cu pisica nu se prea înțeleg unul cu altul.

Ce credeți dară că s'a întâmplat? Apropiindu-se cânele de pisică, acesta într'un moment și-a luat poziția de apărare. Și-a strîmbat spinarea și și-a scos ghiarale, ear' în al doilea moment i-a înflăntat deja ghiarale în bot păsăind ia așa: f...f...f. (La pronunțarea sunului imitând poziția pisicii, întindem mâna cu degetele deschise ca ghiarale ei și atacăm).

Pentru orientare amintim, că povestirile de mai sus sunt tratate mai ales numai în resumat. La predarea lor se vor întocmi după recerșțele și împrejurările în cari funcționează una ori alta dintre școlile noastre.

Deosebi vor avé a se întregi cu întrebările recerște pentru a puté scote la ivéală în mod clar sonul respectiv, avénd a se deprinde elevii a-l pronunța pe lângă arătarea semnului.

Sonul va fi necondiționat însoțit de semnul arătat, până atunci, până când se urmază strict exercițiile de sonificare.

Povestirile vor fi a se preda cu cel mai mare interes, avénd învățătorul a se transpune în poziția receptorului de povestirea ce o predă.

După-ce elevilor li-s'au predat câteva sonuri, se va încerca imediat cu fie-care legarea în silabe și cuvinte, de ore-ce în acest mijloc residă întréga basă a cetirei de mai târziu.

La compunerea silabelor cari se încep cu o consonantă elevii se vor face atenți, că la arătarea primului semn numai să-și pregătescă gura, ear' la arătarea semnului al doilea să le lege de ea.

Numai urmându-se astfel vom deprinde pe elevi a reduce consonantele la adevărata lor valoare și fi vom puté feri de greșéla ce în trecut s'a observat față de pronunțarea consonanțelor.

Deodată cu predarea sonurilor și exercițiile de sonificare, în legătură strictă cu acestea se vor preda și exercițiile pregătitoare referitoare la scris.

Linile ce se vor desemna vor trebui să stee asemenea în strînsă legătură cu povestea și cu forma literelor tipărite și scrise.

O regulă generală, ce ar fi a se observa la predarea fie-cărui son, ar fi următoarea:

a) Învățătorul arată semnul și pronunță sonul cu elevii deodată:

b) Întrebă, ear' elevii răspund cu semne și sonuri;

c) Arată semnul, ear' elevii îl imităză pronunțând sonul;

d) Pronunță sonul, ear' elevii îl imităză arătând semnul.

2. Predarea literelor.

După două săptămâni, cunoscénd elevii tóte sonurile, și după ce s'au făcut exercițiile necesare la compunerea silabelor și a cuvintelor și — natural — s'au făcut și exercițiile pregătitoare pentru scris, pôte urma predarea literelor tipărite și scrise.

La predarea literelor e a se procede în următorul mod:

i.

Dacă școala dispune de table de cetit, elevilor li-se presintă aceea în care se află litera „i“; în lipsa acestora li-se presintă mai multe litere mobile (tipărite), întré ori — se înțelege — și litera „i“.

În urmarea acestora se întrebă elevii dacă întré literele acelea se află vre-una, carea să aibă asemănare cu degetul Vetei când l'a pus la gură și a ris de pisică?

Li-se reîmproșetăză elevilor în memorie povestirea prin care s'a predat sonul „i“, făcându-i, ca la arătarea literii să imiteze semnul făcut de Veta.

După-ce în jurul literii tipărite se fac deprinderile necesare, ca elevii să și-o însușescă deajuns, deodată se predă și litera scrisă, pe care o compunem din „i“ tipărit, desemnându-l cu creta pe tablă.

Li facem adecă pe elevi să înțelegă, că dacă lui „i“ tipărit îi punem înainte o linie, ear' la partea din jos îi facem o codă rotundă, e „i“ scris.

Metodul acesta se urmază întocmai și la celelalte litere, pe lângă aplicarea explicațiilor necesare.

Pentru literele următoare presentăm modul de predare pe scurt. La predarea lor, fără îndoială, se vor face tóte cele trebuincioase pentru deplina lor clarificare.

n.

Dacă vedem o literă care constă din două linii perpendiculare, cari deasupra sunt împreunate, acea literă se numește... Cum cântă bumbariul? ...n...n...n

Când o vedeți, se vă aduceți aminte de bumbariu, căci și el are două aripi.

u.

Litera aceea care constă din două linii perpendiculare, cari înesă din jos sunt împreunate una cu alta, ear' deasupra sunt deschise, ca gura lupului? ...u...u...u

m.

Litera aceea care constă din trei linii perpendiculare, deasupra împreunate, și stau tocmai așa cum stă mâna mea când arăt cum trage vișelul de la vacă, se numește... Cum face vaca? ...m...m...m

o.

Litera aceea care e rotundă ca cercul despre care vi-am spus că se juca cu el Aurel și Costică, se numește... Cum a făcut străinul acela? ...o...o...o

a.

Litera aceea care seamănă cu găscă, se numește... Cum a făcut Ionel când a vîzuit găscă pe masă? ...a...a...a

e.

Litera aceea care nu e de tot rotundă, ci pe la jumătate se strîmbă cu capul înăuntru, ca și când cineva s'ar uita într'o ști-clă să vadă dacă mai este dulcică în ea, se numește... Cum a făcut mama Marișoarei? ...e...e...e

r.

Dacă vedem o linie perpendiculară și lângă ea un punct, cu care este împreunată, care punct stă ca urechea cățelului, aceea se numește... Cum face cânele când îl năcăjești? ...r...r...r

v.

Litera aceea care în partea din jos e ascuțită, ear' de-asupra deschisă, ca hornul de la tren, se numește... Cum face trenul? ...v...v...v

c.

Când vedeti o literă strîmbată, ca codă cocoșului, să știți, că e... Cum a cântat cocoșul, pe care l'a ris Petrică? ...c...c...c

s.

Litera aceea care e strîmbată ca șerpele, aceea se numește... Cum face șerpele? ...s...s...s

(În legătură cu acesta se predă și „ș“)

Litera aceea care e în tóte părțile ca cărările de prin grădina printré pomi, se numește... Cum fac foile uscate, când cad de pe pomi? ...z...z...z

t.

Litera care seamănă cu arătătorul de la orologiul de părete, se numește... Cum ticăie orologiul? ...t...t...t

(În legătură cu acesta se predă și „t“)

l.

Litera aceea care e lungă ca curgerea apelor, se numește... Cum face apa de munte când curge? ...l...l...l

b.

Litera aceea care constă din o linie perpendiculară și din jos în legătură cu o linie în forma unui cere, se numește... Cum face cercul când plesnește? ...b...b...b

d.

Litera aceea care constă din o linie perpendiculară și înaintea ei cu o linie rotundă, ca doba soldatului și bățul cu care o bate, se numește... Cum bate doba? ...d...d...d

h.

Litera aceea care are forma unui fou cu care se suflă aer, se numește... Cum face omul când e ostentit? ...h...h...h

p.

Litera aceea care constă din o linie mai lungă, ear' deasupra are o linie rotundă din sus, ca un culb de psăre pe pom, se numește... Cum a făcut Vasilie când s'a jucat cu péna? ...p...p...p

j.

Litera aceea care e lungă ca codă la lingura cu care amestecăm în unsore, se numește... Cum a făcut Elena când s'a apucat să facă de mâncare? ...j...j...j

g.

Litera aceea care e strîmbă și ascuțită, bună-ora ca Constantin când a mâncat din pomele veninoase, se numește... Cum a făcut Constantin? ...g...g...g

f.

Litera aceea care e încovoiată ca ghiarale pisicii, se numește... Cum a făcut pisica cătră căne? ...f...f...f

Literele: ch, ce, ci, gh, ge, gi asemenea li-se vor preda elevilor pe lângă explicațiile necesare.

Cunoscúți elevii cu literele mici, la rëndul lor literele mari li-se vor preda fără a se mai folosi astfel de mijloace.

Mer curesc, la 8 April 1905.

Nicolae Simulescu. Ieronim Puia.

Revistă esternă

Cu întâlnirea împéraților Vilhelm II. al Germaniei și Nicolae II. al Rusiei pe apele finlandeze, întâmplată la începutul săptămânii acesteia, Europa se ocupă în mod foarte intens comentând-o și atribuindu-i importanță amăsurat intereselor statului respectiv. Ziarele germane pun mare pond pe faptul, că ideea întâlnirii a emanat dela țarul Nicolae și nu de la împératul Vilhelm, ceea-ce dă întâlnirii cu mult mai mare importanță, ear' în prevenirea cu care împératul Vilhelm a satisfăcut invitării țarului, ele ved însușita împératului de a servi intereselor păcii, — firește, fără să supere prin acesta pe Japonia.

Pentru presa franceză știrea despre întâlnire a fost surprindere și a atins-o neplăcut, din cauză că aliatul Franței cere întâlnire cu împératul Germaniei, față de care Franța numai acum de curénd se aflase în situație așa de grea, din cauza cestiunii marocane, în cât puțin a mai lipsit până la declararea războiului. Iși și dau silința, deosebi ziarele naționaliste, să reducă tótă tréba întâlnirii la un cas întâmplător, întâlnire de conveniență fără nici o importanță politică.

Mai supérată e însă presa engleză, care o consideră ca fiind îndreptată contra Angliei și aliatei sale Japonia, întârită foarte mult prin războiul actual ruso-japonez. Unele ziare prevéd chiar o alianță ruso-franceză-germană, ca de es. „Morning Post“, și în această prevedere se pare a le întări și ziarul rusesc „Nowoje Wremja“, care comentând importanța întâlnirii o consideră ca începutul unei noue alianțe triple.

Despre cele-ce s'au vorbit însă întré cei doi împérați și despre hotărârile ce și-le vor fi luat, nu se știe nimic pozitiv.

NOUTĂȚI

Dirécțiunea esposiției adresează celor pe cari îi privește, următorea rugare: Prin acesta ne luăm voie a Vă reaminti scrisoarea noastră ce ni-am permis a Vi-o adresa în atacarea esposiției etnografice și istorice-culturale, și veșim a Vă aduce la cunoștință, că la 1 August nou vom începe a aranja și plasa obiectele întrate, în localitățile destinate diferitelor secțiuni ale esposițiunii. De-ore-ce la acesta lucrare trebuie să fim orientați asupra dimensiunilor totalității obiectelor ce se vor espune în fie-care secțiune, spre a le reserva locul cuvenit, și după-ce dispozițiunile ce le vom lua în această privință, ulterior nu se vor mai puté schimba și astfel s'ar puté întâmpla, ca obiecte de valoare să rămână eschise de la esposițiune numai din cauza sosirii lor întârziate, — Vă rugăm din nou, să binevoiți a Vă conforma rugării noastre atât prin părțile care vă dăvăstre la esposițiune, cât și prin espedarea cât mai grabnică a obiectelor ce ni-am luat voie a Vi-le cere. Cu deosebită stimă: Dirécțiunea Esposițiunii.

Himenărioara Maxim și Octavian Bude, logodiți.

Doué posturi de medic cercuial. Sub Nr 2047 pretorial și cu termin până la 17 August st. n. e publicat concurs la postul de medic pentru cercul Viștea inferiőră (13.436 suflete) și pentru cercul Scoreiu (10.213 suflete). Dotațiune (la fie-care) 800 coróna salarior, 226 cor. 10 fileri pașal de călătorie și taxele pentru vizitarea bolnavilor. Se pretinde necondiționat de la concurenți să știe limba română. Sediul cercului Viștea inferiőră în Viștea inferiőră, ear' al cercului Scoreiu în interimal — în Arpașul de Jos. Dacă în lipsa de concurenți nu se vor puté întregi ambele posturi, atunci cel ales în unul dintre aceste cercuri va avé să provadă agendele de medic pentru ambele cercuri, pe lângă dotațiunea de 1600 cor. salarior, 452 cor. 20 fil. pașal de călătorie și taxele statutare, avéndu-și sediul în Arpașul inferiőr. Cererile concursuale sunt a se trimite oficiului pretorial în Arpașul inferiőr (comitatul Făgăraș).

„Cea mai frumoasă princesă.“ Budapesti Hirlap de Mărți serie sub titlul de mai sus următorele: Soția mostenitorului Ooróniei române, a cărei cununie se celebrase la Coburg înainte de asta cu dispreț de ani, de la plecarea sa de la părinți acum se află în aiași-dată în patria sa natală, în Anglia, unde Englezii nu răsbesc a se minuna de frumuseța ei. Se zice, și cu drept cuvânt, că e cea mai frumoasă princesă în întregă Europa. Și în adevér, e foarte frumoasă și știe cum să și păstreze frumuseța. Pictorii au pictat-o în tablouri de frumuseța nefructuoasă; cel mai frumos e însă tabloul care o arată în toaletă de dantele, cu crin pe pept. Cei patru copii ai ei încă sunt foarte frumoși și drăguți și de pe acești copilași, grupăți în jurul mamei lor, s'ar puté picta un tablou minune de frumos. Princesa acum e de 29 ani, ara pór bogat blond, ochi vineți și talie așa de svelată, în cât ar puté să i-o învidieze oricare fată de 20 ani. Visita princesei a fost în prima linie pentru regele și regina, la cari a fost încuartirată în palatul Buckingham, dându-se multe festivități în onóra ei. De la Londra va merge împreună cu copii la mătusa-sa princesa Beatricea de Battenberg pe insula Wight, unde va petrece o lună.

Vis primejdios. Înainte de asta cum cu două luni publicaserăm și noi o știce de cuprinsul că comediașul de téguri Anton Marosi dormind odată împreună cu economul Andreiu Bodnár din Tótgyörk în o odala de la un hotel din Solnoc, a auzit cum Bodnár striga în somn „vai! vai! mé duo gendarmerii!“ și pe baza celor auzite a stura apoi de la el mărturisirea că în 1900 a ucis pe un comerciant din Solnoc și i-a jăfuit banii, dar' gendarmeria nu a putut să-l dea de urmă. În urma acestei mărturisiri comediașul s'a dus la poliție și a dat de gol pe Bodnár, care imediat a fost arestat. Aprópe două luni a decurs investigația, și în cercul acesteia Bodnár a produs 82 de martori, cari toți au mărturisit sub jurământ că în noaptea când s'a comis omorul Bodnár a fost scasă în Tótgyörk. Astfel, Bodnár a fost pus acum în libertate, după-ce s'au constătat că comediașul, care știa și el că în 1900 s'a fost comis un omor în Solnoc, a visat cele ce s'isese că le-a auzit de la Bodnár.

Coroane eterne. D^omnă Irena Fincu n. Zehan, a d^oruit fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, înființat de „Reuniunea socialilor români din Sibiu”, întru vecinica odihnă a regretatei d^ore Lucreția Benția 2 cor. și Victor Tordășian 1 cor., ear' dna Paulina Marshall n. Hollnick în numele său și al copiilor săi Emil, Pold, Ribard, Paula și Iosif a d^oruit în amintirea soțului său Iosif Marshall, anume fondului de 20 fileri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 5 cor.

Al 74-lea Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit moștenitorilor răposatului Iosif Marshall, fost membru al Reuniunii, ajutorul statutar.

Acesta este al 74-lea cas de m^orte în sinul Reuniunii rom. de înmormântare sibieni.

Mulțămii. Cu ocaziunea maiialului aranjat la 6/19 Iunie a. c. (a doua zi de Rusali) în favorul școlii noastre ortodoxe din Deva, au binavoit a suprasolvi următorii domni: G. Romanul, protopop 9 cor., C. Popescu, paroh 3 cor., D. Ardăsan, N. Igna și N. Gerș, câte 2 cor., M. Orădean 1 cor., 60 fileri, R. Popa 1 cor., 40 fileri, I. Murășian, Al. Stoica și Ig. Szilágyi câte 1 cor., Alb. Ghila și P. Mircea câte 60 fileri. Primăria domniilor suprasolvenți sinea noastră mulțămii. Deva, la 1/14 Iulie 1905. C. Popescu, paroh. N. Igna, inv.

Cucuruzul mai scump de cât grâu. Luni s'a întâmpat la bursa de cereale din Budapesta cazul ne mai pomenit, că cucuruzul vîndut pe termen din Iulie s'a urcat în preț cu mult peste prețul grâului nou. Acesta din cauză că cei cari au „vîndut” (pe hârtie) au luat asupra lor angajamente atât de mari, în cât acum n'au de unde cumpăra a avea atîta cantitate, câtă au s'eu pusă la dispoziția celor cari au cumpărat.

Arme în mîna copiilor. Copilul proprietarului G. Szomere din Lastomer (comitatul Zemplén) punînd mîna pe pușca tatălui său s'a dus la cîmp împreună cu un prieten al său să puște păseri. Un glonț a rătăcit însă în direcția unde secerau lucrătorii și a nimerit în cap pe femeia Ilona Harkai. Au rămas după ea patru copiiși. Tatăl copiilor e în America.

Otrăviți cu pește uscat. Duminică au murit în Smetin (județ Craiova) nouă oameni, care mănincaser în dimineața aceea pește uscat. La obdușie s'a constatat că peștele fusese stricat de tot, putred, și prin consumarea lui omanii și-au otrăvit sîngele.

Crimă oribilă. Ni se scrie din Făurășii, că Joi dimineața (20 Iulie) locuitorul de acolo Danil Bilt a bătut crucea pe mamă-sa vitregă Florea Bilt, apoi a sugrumat-o și a aruncat-o în coliba ei, dînd foc colibei. Nenorocia nu era m^orta cînd a aruncat-o în colibă, dar slăbită de bătaie și de sugrumare nu a putut striga după ajutoriu. La vederea norilor de fum ce eșia din colibă, sătenii au alergat să stingă și spîrgînd ușa colibei au scos afară pe nenorocita, arsă în mod înfiorătoriu. Joi noaptea spre Vineri m^ortea a scăpat-o de chinuri. Ucigașul a fost prins și dus în temnița din Capolnoc-Monoștor. Causa faptei înfiorătoare e, ca Bilt bătrînul fi lăsașe și ei, prin testament, o parteică de avere. — Iată unde duce prea marea lăcomie după avere!

Nenorocire la zidărie. La fabrica din Selyp pentru fabricarea de zăhar Luni lucrau mai mulți zidari la zidirea unui zid de apărare contra focului. Cătră s'era schelele s'au prăbușit de la înălțime de 3 etajii, astrucînd sub ele unșprezece lucrători. Dintre aceștia trei au fost scoși de sub ruine morți deja, ear' ceilalți opt erau răniți foarte grav.

Dumnezeu răsplătește! Pe la sfîrșitul lunii trecute s'a fost întâmpat un mare furt cu spargere la casa lui I. Keltz din Zsitva-Ujfalu, de unde hoții au dus bani și aurăci în preț de peste zece mii de coroane. Atunci toate cercetările au fost rămas zadarnice, nu s'au pătut găsi hoții. Duminică trecută s'a întâmpat ap^o în o crîmă din Budapesta bătaie strășnică între câțiva lucrători și servitori, în toial căreia Anđru Teho a căpătăt câteva împunături de oușit așe. Le grave, cât a trebuit dus în spitalul Rokus. Acolo a zăcut fără simțiri pînă Luni s'era, cînd venindu și puțin în fire a mărturisit că el a furat banii și aurăciile lui Keltz.

Ucigaș — din negrijă. Zilele trecute un țeran sosit și el cu trenul la Sîlontamre, pe cale de la tren pînă la eșiera din gară și-a aprins pipa și apoi a aruncat chibritul cu atîta negrijă, în cât acela a căzut pe rochia unei femei. De la flăcără chibritului au luat foc într-o clipă hainele femeii, care în cîteva minute a srs scorm.

Teatru în Avrig. Tinerimea română din Avrig aranjază producțiunea teatrală Mercuri, (Sf. Ilie) 20 Iulie (2 August) 1905 în sala cea mare a hotelului comunal. Venitul curat e destinat bibliotecii școlare. Inceputul la 7¹/₂ ore s'era. Programul e următoriu: 1. „Barbu Lăutariul”, cîntecel comic de V. Alexandri, predat de dl G. Chialda, teolog. 2. „Mama Anghelusa”, cîntecel comic de V. Alexandri, predat de dl I. Racota, inv. 3. „Declamare”, de dl V. Stoice, stud. gimn. 4. „Vistavoilul Marcu”, comedie în 3 acte de Teochar Alexl. După producțiune urmază dans.

Tinerimea studioasă din Săliște își va ține obișnuita petrecere de vară Duminică în 24 Iulie st. vechiu. Locul petrecerei: Neteđu, la cas de timp nefavorabil: saia festivă a școlii. Inceputul la 1 oră p. m., respective s'era la 7¹/₂. Venitul curat se alătură la „fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște. — *Invitări speciale nu se fac.*

Petrecere în Șercaia. Inteligența română din Șercaia și jur aranjază producțiune declamatorică Mercuri în 2 August st. n. (sfîntul Ilie) cu ocaziunea tinerii adunării cercuale generale a despărțămîntului Făgărașiu al Asociațiunei, în sala comunală din Șercaia, cu concursul artistului dramatic Zaharie Bărsan și al corului mixt din Vadu. Venitul curat e destinat pentru scopurile Asociațiunei. Biletele se pot căpăta s'era la casă. Inceputul la 8 ore s'era.

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouălor cărți bisericești

(Urmare.)

Mai bine și cu mai temeinică îngrijire e redactată Evanghelia (obvine și aici custodia (250), felinar, sinagoguri (225). Arhieraticonul (ediția II. 1899), în care s'au mai păstrat pînă astăzi grecismele neînțelese, ca s. ex. se prohabriseste de diacon (25); inepsifin (22) etc.; Pentecostariul (ediția II. 1895); Paraclisul și Acafistul marelui noastre Paraschiva, precum și altele, al căror nume poate fi amintit numai cu lauda.

E interesantă eliminarea consecventă din toate cărțile mai nouă ale Bisericei, atît acele din Regat, cît și acele dela noi — a unor cuvinte de origine slavonească, cari sint aproape tot așa de vechi ca și primele începuturi de organizație bisericească romînească. Înțeleg între altele cuvîntul *slavă*, care după ce a fost eliminat din casa părintească a răușit să-și revindice drepturile într'alt loc: în limba populară și în cea literară. Dacă în biserică nu se mai zice slavă Tatălui etc., nu se va putea zice altcum în limba vie de cît slavă Domnului, care nu va putea fi înlocuit nici cu mîrire Dluș, nici cu glorie Dluș, nici cu alt cuvînt vechiu sau nou. În limba literară scrisă îl aflăm la St. O. Iosif. (E mort Dzeul din slavă). Romaneș și cîntece pg. 85; la A. Bărsanu, (în Imnul ocazional dela expoziția industrială din Sibiu a. 1902, spre slava ta voios muncivom; la N. Iorga, M. Eminescu, M. Sadoveanu etc., apoi ca *slăvire* la dl I. Calinderu (cuvînt de slăvire întru pomenirea lui Stefan cel mare în 2 Iulie 1904, apoi în Istoria bisericească a dluș prof. Eusebiu opovief dela Cernăuți, tradusă de P. S. D. episcopul Atanasie al Rîmnicului și Gherasim al Argeșului (pg. 31, 65 etc. etc.), precum și aproape la toți scriitorii noștri mai de valoare. Nu și-ar putea oare redobîndi acest cuvînt și în limba bisericească locul avut, și dacă nu tocmă pe lingă drepturile avute, dar cel puțin cu drepturile pe cari le are în limba literară?

Pînă aici am arătat erorile din sinuraticile cărți, pentru a ne putea face însă un tablou fidel care se reoglindească întreaga activitate a Sftului Sinod, ni se impune o clasificare a greșelilor cari se întind pe întreaga gamă posibilă și pe cari le înșir în cele următoare, începînd dela cele mai mici pînă la cele mai înspăimîntătoare.

Mai întiu de toate bate la ochi delăturarea consecventă a unor cuvinte vechi și frumoase, cari sint înlocuite cu altele, unele înțelese de popor, altele nu. Astfel nu mai întilnim străvechiul și foarte frumosul *praznic*, ci pretutindenî numai sârbare; *trup-corp*, *primejdie*-pericol, *tămăduire*-vindecăt, *vrășmaș*-dușman și inimic, a *propovădui* e înlocuit preste tot cu a *predica*, care nu este un sinonim al celui dintîi întru toate (cf. mergînd propovăduiți apostolilor învierea — nu poate fi înlocuit cu *predicați* învierea etc.); *a birui*-a învinge și a *vinge*, *smerit*-cu umilit și umil, a *zidri*-cu a creea, cîrmaciul-gubernator, ispravnic-administrator, chivernisitor-iconom. Unde, dacă nu în limba bisericească să se păstreze minunatele cuvinte vechi atît de mult cuprinzătoare și atît de frumoase?! Înlocuirea lor consecventă cu alte cuvinte unele poate mai cunoscute nu e dictată de vr'un principiu limbistic destul de sănătos.

Pe treapta a doua întilnim neologisme cari deși vor fi ele înțelese în parte de popor, totuș locul lor era mai potrivit în cărțile de literatură laică, de cît în cele bisericești, cari își au limba lor veche și frumoasă. Astfel: *corp-trup*, *contra*-împotriva, a *elibera*-a slobozi, a *forma*-a închipui, *martir*-mucenic, *nașie*-neam, *oră*-ceas, *profet*-proroc, a *repausa*-a odihni, *serv*-rob sau slugă, *servitor*-slujitor (al altarului), *serviciu*-slujbă, *timp*-vreme etc.

Mergînd cu un pas mai departe dăm de *noavă* ca *armonios*-bine întocmit, *animal*-dobitoac-vîta-fără, *aer*-văzduh, *agricultor*-lucrător-piugur, *augustul* nostru rege-înălțatul, *aștal*-tulburat, *amic*-prieten, a *aplauda*-a plăcu cu minile — a bate din palni, *aprob*-întăresc, *autoritate*-stăpînie, *barbar*-varvar, a *conduce*-a însoți, *contrarietate*-neînțelegere, *te conșur*-jeru te pe ține, *cameră*-cîmară, a *condamna*-a ostîndi — a judeca, *causa*-pricină, *contrarietate*-împotrivire, *despreț*-hulă, a *dirige*-a cîrmui, *descriu*-zagrăvesc, *duplu* (inimă) *duplă* — huliitor, *econom*-ispravnic, *eusevie*-eucernicie — smerenie, *exista*-este — viează, *exprim*-cuprînd în vorbe, *efect*-putere-urmare, *epistolă*-scrisoare-carte-trimitere, *explic*-tilcuiesc-tălmăcesc, *exemplu*-pildă, *favor*-dar, întietate. . . *figură*-chip, *fruct*-roadă, *felinar*-lampă-lămpaș, *glorios*-slăvit, *har*-dar, a *intona*-a începe cîntarea, *înscris*-scris, a *se irita*-a se năcăji, *maiestate*-măreție, *moment*-clipă, *nutriment*-hrană, *ordine*-rînduială, *ocazie*-prilej, *ordin*-poruncă, a *produce* (fructe)-a aduce (roade), *perfect*-desăvirșit, *protecție*-sprijin, *persoană*-ființă-față, *presupun*-bănuiesc, *predău*-dau, *permis*-slobod, *persecut*-gonesc, a *prevesti*-a vesti mai nainte, *renaștere*-naștere de a doua, *resping*-depărtez, *revoltă*-răscoală, *rebel*-răsvrătitor, *succes*-isbîndă, a *subscrie*-a scrie. . . *supravenire*-venirea, *total*-de tot, *termen*-hotar, *terminat*-isprăvit, *voceglas*, *vers*-glas.

Cu un pas mai departe aflăm apoi: *administrator*-chivernisitor, *ardorat*-închinat-preamărit, armonia oratorică a limbilor — buna întocmire cea mult glăsuitoare a limbilor, *abundantă*-belșug, *ateu*-fără de Dzeu, *avantaj*-cîștig, *acordat*-îugăduit-dăruit, *aplic*-plec, *ancoră*-anghină, *conspirare*-uneltire vicleană, *corifeu*-vîrfelnic-verhovnic căpetenie, *corupt*-stricat, *caracter*-chip, *custodez*-veghez, *cronic*-după vreme, *convenabil*-plăcut, a *construi*-a alcătui-a zidi, *continuitate*-stăruință, *celebrez*-laud-preamăresc, *corupție*-stricăciune, *comunicație*-legătură, *charitate*-iubirea lui Dzeu și a deaproapelui, *ceremoni*-slujbe, *captivitate*-robie, *calomnie*-

hulă, vătămăre, *curios*-necredincis *culpabil*-păcătos, *criminal*-fără de lege *creatură*-zidirea făptură, *custodie*-pază, *demon*-drac, *discipol*-ucenic-învățăcel, *se desolează*-se destramă, *demoniac*-îndrăcit *depozit*-vistier, *dedic*-închin, *declar*-mărturisesc, *deluviu*-potop, stelele cerului sint *damele de onoare* ale lui Dzeu — sint întru cinstea lui Dzeu, *distinguție*-cinste, *enumăr*-număr, *edifică*-zidește, *exilat*-scos din țară, *esterminez*-a nimici, a prăpădi; *epidemie*-boală lipicioasă; *extrem*-cel mai înalt, *excelentă*-mărire, *firmament*-bolta cerească, *frapant*-izbitor, *fumest*-trist, *gigant*-uriaș, *general*-obștesc, *guvernez*-stăpînesc-cîrmuiesc, *genealogii*-arătarea neamurilor, *intenție*-țintă, *insinuiri*-vicleșuguri, *implor*-cer ferbinte, *interior*-dinlăuntru, *se întrefin* — se țin, *intemperii*. . . *se investă*-se îmbracă, *ipocrisie*-fățărnicie; *invită*-pofteste, *miraculos*-minunat, *meditez*-uneltesc (vicleșuguri) *mur*-zid, *mizer*-sărac, *mortal*-de moarte, a *naviga*-a călători pe apă, *nerecomensat*-nerăsplătit, *onor*-cinste, *obiect*-cuprîns, lucru, *pacific*-făcător de pace, *paralitic*-slăbănog, *pretext*-cuvînt, *provizii*-cele trebuincioase pentru hrană; *parțial*-părtinitor, a *preintipui*-a închipuit mai înainte, *potestate*-putere, *prosperitate*-stare înfloritoare; *particular*-deosebit, pentru sine; *posteritate*-urmasi-viitorime, *protector*-apărător-sprijiitor, *predispun*-înzestrez, *reprobez*-nu încuviințez, a *reputa*-a câștiga, *reprezintă*-arăt, *replică*-răspuns-mustrare, a *subsista*-a rămănea, a suferi, *simptom*-semn, *secret*-taină, *solemn*-sărbătoreasc, *sacrificiu*-jertfă, *tribunal*-județ-judecată-divan, *teroare*-teamă, *tabernacul*-tabără, *tabloă*-chip, a *tempera*-a domoli, *univers*-tot pămîntul, *unanim*-cu un glas, *victorie*-biruință. (Va urma).

Oficială.

Oficiile protoneshitarele sunt pof-tite a șterne discurile la fondul de pensiuine în timpul cel mai scurt.

Cărți și reviste.

Baletinul Societății geografice române (București) pe semestrul II. al anului 1904, publicat sub îngrijirea societății, George I. Lahovari, membru al Academiei române. Pe 12 cote 8° conține în partea I. procese verbale despre cinci ședințe ale comitetului, ear' în partea II patru conferențe, dintră cari amintim conferența lui Miron Nicolescu despre „Primul călătoriu român prin Siberia și China” și a lui V. Diamandy „Statistica comunelor românești din Turcia” (cu o hartă). — A apărut în tipografia I. V. Sococă în București (str. Bersei nr. 59).

„Cartea de Aur” vol. III. A apărut volumul III din „Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, de Teodor V. Păcățian și se p^ote procura de la autorul în Sibiu (Nagy-szeben). Prețul: 10 coroane exemplarul broșat și 12 coroane exemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și exemplare din volumul I. și II., cu același preț.

Posta redacției.

Moise Flitter p. în Șarpotoc. Intregirea pe semestrul acesta n'a sosit și în lipsa de bani, în starea de ex-lex, nici nu știm cînd va sosi. Deci nu putem împlini cererea.

Invetăcei

se primesc în brutăria (jimplăria) lui Stefan Moga din Sibiu (strada Bahngasse nr. 4). Băieții orfani cu creștere bună se primesc cu totă întreținerea și îmbrăcămîntea. (165) 2-3

Este recomandat de cei mai distiși profesori medici ca remediu eminent contra:

Sirolin ca bronhită acută, tusa convulsivă, morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirare, mai ales este recomandat convescenților după influență. Promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, deăturăză tusa și flegma, și face să înceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului seu plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se căpăta în farmacia cu 4 cor. sticla. Cumpărătoriu se fie atent, ca fie-care sticla să fie provăduțată cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

Nr. 168.

[168] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători vacante în comunele bisericesti însemnate mai jos din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termenul 10 August a. c.

In Gârda de-jos, Lăzești, Neagra-de-jos, Poiana cu Valeaverde, Ponorel (post II inv.), Sohodol cu Peleş, Vidra medie (post II inv.) cu salarii de câte 600 corone din repartii și cu locuințele recerute.

Concurenții să trimită rugărilor lor concursuale la oficiul protopresbiterat gr. or. al Câmpenilor și să se declare față de cuinuenii.

Câmpeni, 10 Iulie 1905.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 492 1905

[169] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Herman.** Un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor., solvibil din casa bisericii, în rate trilunare anticipative. Relut de cuartir 50 cor. în rate semestrale anticipative. În loc de grădină 1/2 jug. arătură în câmp sau 8 cor. 28 fileri.

Alesul va funcționa în săptămâna sa de rând ca cantor, pentru care serviciu va primi o remunerațiune de 30 cor. în număr precum și partea ce i se cuvine din venitele cantonale (aproximativ 30 cor.).

2. **Purcăreni.** Un post de învățătoriu în clasa a II-a cu salariu de 600 corone plătit în rate lunare anticipative din casa bisericii. Cuartir natural în edificiul școlii.

Alesul va funcționa dimpreună cu celalalt învățătoriu ca cantor și va primi jumătate din venitele cantonale.

3. **Turcheș.** Un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone plătit în rate lunare anticipative. Cuartir natural în edificiul școlii și 1/4 jug. de pământ.

Cuincuenalele se socotesc numai după un serviciu neîntrerupt de ciuci ani în comună.

Concurenții au ași așterne petițiunile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare poporului, în biserică.

Brașov, în 11 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 482 1905.

[173] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turda, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“ pe lângă următoarele emolumente:

1. **Agârbicium,** salariu 600 cor. din repartii, cuartir în natură, grădină și lemne de foc.

2. **Banabic,** salariu 600 cor. din repartii, cuartir, grădină și lemne de foc.

3. **Botez,** salariu 600 cor., și anume 400 cor. din folosirea alor 25 jugere pământ și din repartii și stole, ear' 200 cor. din fondul școlar parhial; cuartir, grădină și lemne de foc. Postul este împreunat cu cantonatul.

4. **Cristiș,** salariu 600 cor. din repartii și pământuri, grădină și lemne de foc.

5. **Găbud,** salariu 600 cor., relut pentru cuartir și lemne.

6. **Hărăstăș,** salariu 600 cor. din repartii și casa bisericii, cuartir, grădină și lemne de foc.

7. **Hidiș,** salariu 600 corone, relut de cuartir și pentru grădină și lemne de încălzit.

8. **Mueruș,** salariu 600 cor., grădină, cuartir și lemne de foc. Alesul va provede și cantonatul.

9. **Soporul-de-câmpie,** salariu 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc. Cu postul învățătoresc este împreunat și cantonatul.

10. **Turda,** salariu 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, cuartir în edificiul școlii, lemne de foc și remunerație specială pentru instruirea corului bisericesc și pentru alte servicii scripturistice.

Cuincuenalele se vor socoti de la datul alegerii.

Refectanții vor avé a ține strană în Dumineci și sârbători și sunt poțiti a se prezenta în comuna respectivă spre ași arăta aptitudinile în cele rituale.

Cereri instruite în regulă se așternă în termenul indicat subsemnatului oficiu, de la care se pot primi și informațiuni mai speciale.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Turda, 10 Iulie 1905.

Jovian Murășianu
protopresbiter.

Nr. 320 1905.

[172] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile confesionale gr. ort. din comunele însemnate mai jos din protopresbiteratul Iliei, se publică concurs cu termen de 30 de zile de la pr.ma publicare în „Telegraful Român“.

1. **Iliia,** salariu anual 660 corone, și anume: 600 cor. din fondul de bucate al parohiei și de la popor, solvite în rate lunare decursive, ear' 60 cor. ca jumătate din venitele cantonale pentru serviciile de cantor în una de strane, cuartir liber în edificiul școlii eventual bani de cuartir.

2. **Câmpuri-Surdac,** salariu anual 600 cor. și anume 400 cor. de la popor, ear' 200 cor. din fondul școlar parhial, cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Gothatea,** salariu anual 600 cor. și anume 530 cor. sunt socotite unele pământuri arătore, fânațe, ear' 70 cor. de la comuna politică, cuartir în edificiul școlii și lemne de încălzit 2 stângini ori 48 corone bani, din cari lemne are să fie încălzită și sala de învățământ.

4. **Godinesci** cu filia **Petresci,** salariu anual 600 cor. și anume: 500 cor. de la popor, și folosința unei grădini în valoare de 100 cor., cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

Refectanții la vre unul din aceste posturi vor avé a se prezenta în comună în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre ași arăta dexteritatea în cântări și tipic, având a conduce cântările cu elevii în biserică.

De la refectanții la posturile de sub pct. 1 și 2 se recere să aibă și cunoștință din musica instrumentală ca să se pôtă forma coruri de adulți.

Cuincuenalele se compută numai după serviciu neîntrerupt de la instituirea definitivă la respectiva școlă.

Cereri instruite conform normelor în vigoare se vor așterne la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Iliia, la 4 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Iliia. În conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 792 1905.

[170] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățătoriu la școlă gr. or. confesionala română din comuna **Fofeldea**, protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 600 cor., din care sumă 400 cor. de la biserică și 200 cor. de la comuna politică, lemne de foc, cuartir și grădină.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în respectiva comună.

Refectanții la acest post au ași așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sârbătoare în biserică din Fofeldea, spre ași arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Bendorf, în 11 Iulie 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Nr. 491 1905.

[171] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de capelan în parohia de clasa a doua din **Herman**, protopopiatul Brașovului, în conformitate cu ordinul Preaven. consistoriu arhidieceșan de dto 5 Iulie 1905 Nr. 5577 Bis., se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în cõla B pentru întregirea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au ași înainta cererile cu toate documentele recerute în termenul arătat la oficiul protopresbiterat, și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Cei cu calificățiune superiõră vor fi preferiți.

Herman, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Iulie 1905.

Pentru comitetul parohial:

David Pop
president.

George Corbu
notariu.

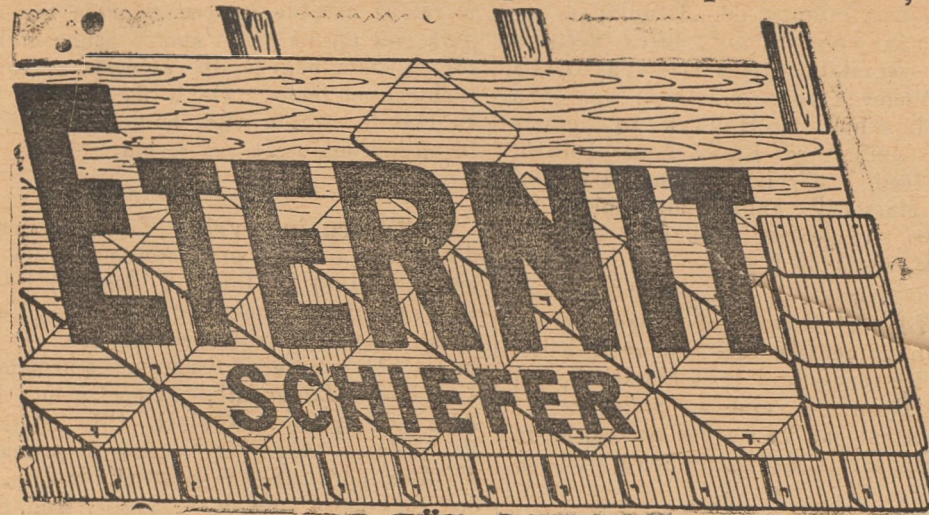
„Vidi.“

Brașov, 11 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Brașov.

Vasile Voina
protopresbiter.

Cel mai bun material de acoperit al timpului de față.

Centrala pentru Ungaria:

FABRICELE ETERNIT LUDOVIC HATSCHKE

BUDAPESTA, VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

[99] 6—8

O singură frecare cu

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca și

(181) 9—4

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun și mai eficient.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e mijloc secret

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și invioreză

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire înconșința mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimité banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deosece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi [2] 146 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituțiune foarte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țeră și strălnătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonioșe, pe lângă garanță de mai mulți ani, fe fie-care mărime, provézute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întõrce clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 7—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminõsă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai deosebire recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor, care se fac cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de fier din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos. Preț curanturi nustrate se trimit la cerere, gratis și franco. La espositia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

